

DOMOVINA

MÊSZECSENE NOVINE ZA SZLOVENSZKI NÁROD

I. LÊTO

BUDAPEST, 1920 NOVEMBRA 15-TOGA

1. NUMERA.

Nasa domovina.

Gda vsze tó v-pamet vzmemo, ka sze z-nasim v-Jugoszlávio povlécenim málim národom godi, tak sze nam vrti, da bi v-zsmetnom sznê lezsali. Mantramo sze ino obrácsamo sze, ali zopsztom: nêmmo sze prebûditi.

Medtêmm neszmmemo v-toj sztávi duzse osztanoti. Má bidti, kaj sze v-krátom cajti prebûdimo, ali tó tûdi má bidti, kaj sze nigdár ne prebûdimo i té szen, v-sterom lezsimo, vekivecsen pode. Zató vszáki Szlovén, ki sze zsê prebûdo, neszmmê nadale z-vkûpdjáními rokámi lí csakati, nego szí ocsi more dobro oprêti i dobro poglednoti, ka sze godi okoli nyega, i sztrasno more szí z-miszliti, ka de csinijo. Toti, kaj je nas národ máli i kaj sze mí nêmmo krepiti proti oblaszti, sôta sze je nad nász legla ali zató je nasa dûzsnoszt nas máli národ goriobdrzati z-ták-simi prilíkami, kakse mámo. Nasega národa zsítek ino szmrt je pred nami; prisesztznoszt nász oszôdi, esi nas národ mjrjê, i nam dá hválo, esi ga obránimo.

Od jezero lét mao szmo mí vszigidár li edno domovino méli. Zdaj, gda szmo go zgûbili ino novo macsijo dôbili, zdaj známo, kak je ona dobra mater bíla i esi je vesászi lagva bíla, té je i sztôkrát bógsa bíla, kak tá nóva macsija. V-tom dúgom, jezero lét drszésem, dobrom prebítki je nase szlovenszko lûsztvo pozábilo na szvoji nogáj hoditi i nigdár sze nê pripravlalo na táksi cajt, gda de sze ono szamó moglo szkrbêti za szvojo domovino.

Té cajt je tú. Nasa sztára domovina je od szlovenszkoga národa odlócsena; ka de ona csinila, tó od nyénoga lûsztva sztojí. Gvûsno je, kaj sze nigdár neszpozábí z nasaga máloga národa, steri je vu nyénogi kríli mirovno i pokorno zsívo. Tá krajvtrgnyena szlovénszka zémle — Vendócia — je pa onoga lûsztva domovina, sôta je na nyê osztanolo.

Nyéni bregôvje i dolôvje szo nasi szlovénszki bregôvje i dolôvje, nyéna ravnica je nasa szlovénszka ravnica. Nasi ocsáci szo z-té zemlé tó napravili, ka sze eti déndénésnyi dá viditi. Nasi ocsáci szo eti bodócsó gócsó vöztrébili i

zsnyê dobre nyive, trávnike i ôgrade napravili. Nyúvi rók trûd sze szkázse na vszákom presztori. Nyúvoga têla práj eti pocsíva. Zató naj vszáki Szlovén etak právi: „tô je nasa domovina, tó mi nigdár níksemi tûhénci ne pûsztimo prêk i nigdár ne privolimo, kaj bi sze eti tûhénci obrácsali i zapovedávali, tak da bi domá bíli; tó je Vendócia, domovina Vendov, Vogrszki Szlovenov, ki szmo mí, nê pa té ovi“.

Té nóvi gószpodje tak právijo, oni eti lejko tó csinijo, ka sze nyím vidi, ár szo oni szlovenszko lûsztvo od vogrszkoga jáрма oszlobodíli. Szaksi Szlovén naj nyím etak ercsê: „mí szmo níkoga nê proszíli i níkoga nê zváli, naj nász od vogrszkoga jáarma oszlobodí, mí szmo té járem nigdár nê obcsútili i do preminócséga léta szmo rávnocs nê znali, ka tó znamenûje járem na sinyeki ednoga národa; zdaj zsê známo, ali tó vöpvémô, kaj mí járem nigdár némo noszili; mí szmo vu Vogrszkom országi v-szloboscíni zsvéli i po etomtoga tûdi v-szloboscíni scsémo zsvéti“.

Nisce je nyím nê dao pravico szloboscíno ednoga národa krajzêti. V-kom szo oni vtîési, kak nas národ? Oni szo pod tisztim poglavárom bíli, kak nas národ; toti, kaj szo oni caszara ino caszarko familio prilizávali, mí szmo pa tó nê csiníli. Oni szo do szlêdnýega megnyena v-bojni rávnocs táksi tao méli, kak nas národ. V-kom szo oni bógsi kak mí? 300,000 nyúvoga, nyúv jezik gucsécséga lûsztva je pod taljanszko ládanýe szpadno. Zakaj sze ne szkrbijo za tó lûsztvo? Zakaj szo sze nad nas národ legli, steri drûgi jezik gucsi i steri od nyúve szloboscíne níkaj nescse znati?

V-kom szo oni bógsi, kak mí? Oni szo szvoje v-Karínthiji prebivájócsé brate tûdi zgûbili. Karínthiánszki sztancsarje krainszki jezik gucsíjo i od zacsétka mao zsnyimi vkûpzsvívéjo i dônok szo Kraince zatajili, kraj szo sze vtrgnoli ino szo z-szvojov volnosztjov k-Némskoj Ausztrii sztópili.

Francuzje szo naso domovino — Vendócio — Kraincom távrgli ár je eden íjubiljanszki goszpód gda szmo mí zaprêti bíli od cêloga szvéta,

v-Párizsi hodo i tam tak vödávo, kaj sze nase lüztvo v-Krainszko krílo proszi.

Szlovenje! Zdígnite szí glavó ino vkrépsite szí szrdce! Lázs krátke nogé má i z-szapov dugo ne láda! Zdígnite szí glavó, düso je vam Bóg dao, niscse néma pravico zsive düse, kak dróvne pêneze drügome távrzsti.

Amerikanszkim Szlovenom.

Zsítek je vász dalecs od nász kraj vrgo. Odisli szte vö z-szvoje domovine v-veliko dalecsino med tühénszko lüztvo i med nove sztáve. Tá szte slí krüh szí szlüzsit. Növi jezik szte sze návesili, növe návade i segé szte gorivzéli i doszta novoga dugoványá szte sze napadnoli. Ali vase szrdce sze je záto né preobrnolo, vasa düsa je z-nami osztánola i vase mislénje knam hodi domó. Z-velikov radosztjov vidimo, kaj szte né pozábili tiszto drzsélo, gde szo vasi ocsáci jezero lét prebivali, tiszti presztor zemlé, gde sze vasa zibela zibala, né szte pozábili vas szládki materni jezik, steroga szo vase vüszte odprvim müvale. Vi szte pokázali szvéti, kaj sze krv ne preobrné na vodó, kamkóli dalecs vrzse csloveka sors. Vi szte sze kak vrédni ino plemeniti szinovje vasi ocsákov vöpokázali. Vase djánye, mislénje i idénje je nam v-nasoj nevéli velika tróst. Vasa példa nam mócs dá ino pót pokázse, kak sze nam za nas národ trbé szkrbéli. Csi szte vi tam v-velikó dalecsini med tühénszkom lüztvom vas právi sztári szlovénszki jezik gori-obdrzsali, té ga mi tüdi obdrzsimo, kakkóli do nász pritiszkávali i na nyé gymáli. Csi mo vszi, kelko nász jeszte, tam ino eti, vküpdzrsali ino z-ednov pametjov délali za nas máli národ, té nas národ ne preminé, nego escse krépsi bode, kakkóli pride na nász. Poslemo vam nase nájbogse z szrdá pridócsse pozdravlénje.

ZDÁVNIA I ZDAJ.

Kardos Jánosa escse né vödáni versus.^{*)}

Dosztakrát szem praviti csúo
Kaj je zdávnia bógsi cajt bio;
Ah! i tó, csi prav zbrodjávam
Povszéd z-britkosztjov szpoznávam.

Zdávnia szo módrí ocsáci
V-méri zsiveli, kak brátczi;
Zdaj pa, meszto vjedínányá
Tróbi satan nezbiányá.

Zdávnia^{*)} je düh szloboscine
Ravnao miszli vsze obcsine,
Zdaj pa mánye csréde lüztva
Ráj vlecséjo járem robsztva.

Te je cslovek z-Bógom hodo,
Ar ga je dober düh vodo;
Zdaj pa szvét i nágbí tēla
Rúzsi nyegvo hodbo zclá.

Te je lépi cvét jakosztí
Bio koróna lét mladosztí;
Zdaj je pa vu povóden zla
Vtonyena süroka zemla.

Nigda je angel lübézni
Vrácsó rane düs bolezní;
Zdaj pa divji vdér besznócsse
Krvén mecs vu nyé namácsse.

Te je cvela dobrovolnoszt,
Pravica i zadovolnoszt;
Zdaj pa vótloszt mární dobrót
Céca krv, je mozgé szirót.

Te je z-vüpanyem vodíla
Mati déte i dojila;
Zdaj jo pa groza obide,
Gda cslovek na szítek pride.

Te je vrédnoszt v-diki sztála,
I lépi szád trüdvó brála;
Zdaj pa grozno hválo jemlé
Od gnüsznoga ploda zemlé.

Te je gréha rob trpetao,
I szirmák pod obrambov sztao;
Zdaj sze pa neduzsen v-márja,
A' szluga zla zagavárja.

Te szo z-obílné letine
Tekle vesszéje vretine;
Zdaj pa szükésine zclé
Nócs pokriva vsze drzséle.

Te je rod szvoj visni ocsa
Z-lübéznov vzéo na nárocsa;
Zdaj pa z-bicsom szrditosztí
Scsuka plemen okornosztí.

Zláto vrémen! kamá szí ti?
Lépe návade! gde szte vi?
Jaj! díke vase mili trák
Sze je szkrio v-zlá i nevéli mrák.

Ka szem csesztó praviti csúo,
Kaj je zdávnye bógsi cajt bio;
Ah! tó, csi pazko zbrodjávam
Povszéd z-britkosztjov szpoznávam.

Prigod nasega szlovénszskoga národa.

Nase prigode je escse niscse né vözbredo i tek bogme trno malo známo od preminócsote nasega máloga národa. Zacsétek vszákoga národa v-meglé zdávnyega vréména veszne, záto tó tüdi nevémo, gde sze nas národ zibao. Gvüšno je, kaj szo greski módrí zse dávnó pred Krisztusom Vende szpóminali, prlvé kak drüge szlávě. Po táksem sze mi z-tém mámo hváiliti, kaj je nas vend-szki národ te nájsztarési szlávészki národ. Zakaj sze mi Szlovenci ino Vendi zovémo, tó tüdi nevémo, má bídti záto, ár szta sze v-nasemi národi dvá rázlocsniva národa vktípvílejala.

Gda szo nasi ocsáci vu Vogrszki ország prisli, tó nevémo, má bídti, kaj szo nisterne szteble zse pred

^{*)} Eden nas domivncsár je na Szalafí gorinájso Kardos Jánosa píszme, med témí je bio té versus, steroga je Kardos János v-preminócsój sztotiní té píszao, gda je v-Vogrszkom országí abszolútizmus ládo. Csúde je vrédno, kak sze té versus na naa cajt príprávi.

Vogrimi eti sztalís méle. V-onom zdávnym vrémení, sze je lúszto v-Prékdúnajszkoj krajini prevecs eseszto premenyávalo. Za rimlándi szo germánszki národje prisli, kakti: góti, gepidje, longobárdje, rugiszki. Ete szteble szo avari vóodegnali. Okoli devéte sztotine szo szlávészki národje prisli eszi, i okoli Balatona szo szl sztalís vzéli, ali niscse nevé, kakszga plémena szo bili, nisterni prigodznanci tak právjio, kaj szo tócti bili.

Sztáre píszme odprvim v-12-toj sztotini zacsnejo szlovene szpominati, kak v-záhodnom táli Vas- i Zala-vármegyöva prebivájcsne lúszto. Té szo Bánfyva ino Batthányiva kmeti bili. Ali tó je túdi gvúšno, ka je v-tom cajti nase lúszto z-Vógrimi mirovno vkúpšivélo. Tó nam szvedócsio v-nasoj krajini bodóese sztáre cérkvi i v té bodócsi v 14-toj sztotini namáleni sztészski képi (freskovi) zstiek ino prigode vogrszki szvécov naprédávavsi.

To je túdi gvúšno, kaj szo nasi Szlovénici zse v 13-toj sztotini v-oni vesznica! prebivali, gde déndenésnyi sztalís májo i kaj sze niti edna vesznica né povogrincsa. Za péde volo goriprineszém, kaj szo Sálóvci v 13-toj sztotini rávnocs tak szlovészski bili kak zdaj i kaj je Hodos té rávnocs tak vogrszki bio, kak zdaj.

Vszáki szlovenec zná, kaj v nasoj krajini doszta szlovészski pávov jeszte, ki sztáro vogrszko iné májo. Tákse iména szo: Ábrahám, Bánfi, Dobos, Furkó, Gomba, Hári, Hazug, Jámbar, Kardos, Kutas, Laposi, Sándor, Sárkány, Tolvaj, Vezér, Vitéz itn. Kak szo té vogrszke iméne k-nam prisle? Gvúšno tak, kaj szo Vógri od zacsétka mao z-nami vkúpšiveli, nas sztári szlovészski jezik gorivzéli, i szlovénici grátali.

Po táksem je tó túdi gvúšno, kaj je eden tál v-nasi zsilaj tekóese krvi vogrszka krv, i kaj szo nasi szlovenci z-ednoga sztrána Vógri, csi gí szlovészski gucsio.

Da tó známo, téda sze nemo csúdivali na tom, kaj sze Szlovenci tak lekho vogrszki vcsio i kaj je nyúva vogrszka récs, kakkoli mulicsko znájo vogrszki, tak csiszta, kaj právoga Vogrina. Gda eden Némece, ali pa Tót vogrszki gucsi, vszáki cslovek preci szpозна kaj je on né Vogrin, ali gda eden Szlovenec gucsi vogrszki, tó niscse ne vzéme na pamet, kaj je on né rodjeni Vogrin.

Mi vszi tak miszlimo, kaj szmo sze mi v-zslédnyem cajti mocno povogrincsalí. Ali jasz vam tó povém, kaj szmo mi v-zdávnyem vrémení eszce bole vogrszki znali, kak zdaj.

Pred nisternim létom je meni eden Petrovec od Lúčive hízse eden veliki kúpec sztári píszm prékdao. Té píszme szo v 16-toj, 17-toj ino 18-toj sztotini bilé napiszane. Szkoron né vszáko píszmo je v-dobrom vogrszkom jeziki biló napiszano. Nyigovi píszárje szo bili petrovszki pávri, kakti: Lucug, Josár, Kúplen itn. Déndenésnyi Lucugje, Josárje i Kúplenje nevéjo tak popolno vogrszki píszati, kak szo nyúvi ocšáci popolno píszali.

Obraz, gláva ino tólovna forma nasega lúszta túdi vogrszko glihnoszt kázse. Ednók je eden znameniti profesor priso nase lúszto ino nas jezik brodit. Nas szoszéd ga na Hodos vozo. Profeszor ga dugo gléda i té me pita:

„Jeli, kaj je té cslovek, z-Somogyvármegyöva, ali pa z-Kiskúnsága eszi priso?“

„Né, szam erkao, nas szoszéd sze eti naródo, nye-govi roditelje szo sze túdi eti narodili, i nyegovo imé je právo szlovészsko imé.“

Kakse je mislénje lúszta v-prvésoj ausztrijszkoj-vogrszkoj monarchii?

„Revue universelle“ veliko francusko zcsaszompiszmo (folyóirat, mészecsne novine) je eden dúgi artikulusz prineszlo od mislénja lúszta v nasoj prvésoj monarchii. Od toga artikulusa doszta písejo francuske denésnye novine i doszta sze stúkajo na nyegovom rázumom prestimanési tühénuszki politikuszje. Za toga volo ga nasemi lúszti razkladémo.

V prvésoj monarchii, tak píse té píszár, malo lúszta jeszte, stero republiko zselé, i dónok szo v té drzsláj republike goriposzttávlene. Tó sze tak zgódilo, kaj szo monarchio raztrgali, brezi toga kaj bi lúszto odpitati. V 1918-tom léti je v-Prági na ednók Narodni Vyor posztano i on je republiko vózkricsati dao brezi toga, kaj bi lúszto poszlúžno ali odpitao. V Becsi szo szocialiszte orszacszi gylés na teliko presztrasili, kaj sze niscse rávnocs muknoti né szmo i republiko szo vózkricsati dáli pá brezi toga, kaj bi lúszto odpitati. Ki ausztrijске prebivce pozna, on zná, kaj szkoron né vszáki caszara zselé. Vogrszki ország je pa odpréto vópovédo, kaj on králesztvo csé méti. V Horvacskom orszázi sze rávnocs tak zgódilo, kak v Csehszskom orszázi. Lúszto je eti túdi níkszga tálá né mélo v tom, ka sze zgódilo. Poprék lekho vópovémo, kaj je v ausztrijszkoj-vogrszkoj monarchii lúszto nindri né odpitano bilo. Zdjaj na notrésnye zmésanye ino velika nevóla tome zádev vrzse, ka bi lúszto szvojo volo oznaniti mogócsio dobilo.

Vsze té národje od antanta csákajo réd ino mér. I antant more na tó glédati, ár cèle Europe mér od toga vizsi. Némški ország bi Ausztrio rad kszebi zvézo. Csi sze tó zgodi, té Vogrszki ország nede mogo drúgo csiníti, kak túdi k-Némškome orszázi sztópiti.

Ali tó je gvúšno, kaj vszi národje, steri szo v-prvésoj ausztrijszkoj-vogrszkoj monarchii prebivali, zdaj tó monarchio nazájproszo i zseléjo. Né li Nemci ino Vógri, nego ovi národje túdi. Horvatje szo vszigdár mocno za monarchio bili, vszigdár szo verni podlozsanci Habsburgov bili i zdaj szo túdi etoga mislénja. Proti szrbszskome ládanyi nemárno protisztanénje (passivo resistentio) csinijo. Porcioj neplacsújejo i za katona ne sztánéjo. Zdjaj némrejo szvojo volnoszt ovak zglázsziti. Horvatje na znanoszt i kultúro glédócs vizsziko sztojfo, doszta visise kak Szrbi i né je mogócs, ka bi té králivali obri nyi.

Krainci szo nigdár né méli szvojo drzsávo (szvoj állam) záto nerazmijo, kak trbé drzsávo pelati i gor-drzsati. Od Szrbov sze nyim jáko grozi, ali medszebov sze némrejo zbivati záto zdaj szrbszski járem morejo trpéti.

Horvátje ino Krainci szo jáko mocni katolicsánci, i tó je túdi eden zmocszen zádev, steri ne dopúszti, kaj bi z Szrbimi v ednoj drzsávi pokorno mogli zsvéti.

Proti jedinsztvi je té nájkéksi zrok tó, ka szo Szrbi, Horvátje i Krainci v-vérsztvinszki dugovánja zaosztáni i szkoron né glihni. Eden národ rávnocs tó má, tó póva i tó szpráva, kak té ovi, tak kaj eden národ tome ovome v-niskom dugovánja némre na pómoes biddi. Eden národ zádeva tome drúgome v vérsztvinszskom naprédénja.

V Bánáti prebivájócsim Szrbom je zse túdi trno zsaó, zakaz sje sze oni na teliko trúdlí za Velike Szerbie volo.

V Francuskom orszázi lúszto eszce izdaj tak miszli, kaj je Csekoszlovákia nájmocsnéša drzsáva. Tó je prevecs

zblodjeno mislénje. Csi bi csehi szamo szlávszke národe v-szvoj ország gorivželi, té bi, má bidti, nyigov ország sztálen bio. Ali csi bi oni li te prvési Csehszki ország goriposztavili, té bi té ország okrogli bio i bi méjo vū-paznoszt na zsiték. Ali csehi szo prevecs parovní bili, vszébe szo vzéli Němce, Vógre, Tóte ino Ruténe. Szvoj ország szo prevecs na dugi vōpotegnói. Tó je velika, fallanga. Csekoszlovákia níkše jedinstvo něma. Něma jezikovo jedinstvo, něma preszorszko jedinstvo, něma rodiesno jedinstvo. Csehi szo sže prve vszigdár tōzšili, kaj ji Němci pritiszkávo, ali zdaj oni pá bole pritiszkávo Němce. Vógre ino Tóte, i vszepovszéd pri szaksmo národi odúrjavanye szēnyejo. Tóti szvojto szloboscino zseléjo i k-Vogrszko országi csēsjo nazáj-pridti. Tó je isztinszko i praviesno. Tōtszko krajino bregovje i vodé k-Vogrszko országi zvēsjejo. Szaksa nyigova voda v Vogrszki ország tēsē. Nyigove doszta sztó lét sztare prigode je tūdi k-Vogrszkomi országi vlecsējo. Zdaj sže v-velikoj nevóli, móki ino mantranyi záto sže vszebole nazájterejo v té ország. Med onimi országi, steri szo zdaj z-monarchie posztanolri brezi dvojnōzti Vogrszki ország má nájkvsko vūpaznoszt na dobro napréidēnye. Té ország je v-bojni ino po bojni prevecs doszta trpo, ali zdaj sže zše zacšne potrdjavati. Hyála dobroj vojzski zdaj rēd i mēr kraljije vszepovszéd.

Piszár toga rážloja tō tūdi ovádi, kaj je on vecskrát guccio z Károly caszarom i kralom, ki rávnocs tak miszli, kak je eti naprédano.

TUOJE IMÉ

némo szpomíno, ali záto ti znás i szaksi dober Szlo-
vén zná, od koga je gurs.

Pogledni tvoje vnēmar vcsinjeno dēlo.

Uidiš ti, kak sže doszta jezero dobroga i netūznoga
lūszta mantra?

Čsūjes ti, kak sže děta i odraseni, mozski ino
zšēnszke, pávri ino goszpōdže tōzšijo?

Znás ti, ka sže z-nasim málím národóm gođi?

Prislo ti je v-pameti, sto je vsze tō zacšno?

Zdaj sže zše za netūznoga vōdūvas.

Zdaj zše píses, kaj szo nase pane globoke.

Zdaj zše ovádiš, kaj szo nász tak zágrađili, da
sže níti genoti nemoremo.

Zdaj zše uidiš, kaj szo nam vsze krajuzéli i nika
szo nam nē prineszli.

Zdaj ti zše szkuze tērsējo, gōa tō velika nevóla uidiš.
Ali jazs te pítam, csiszto je tvoje szrdce? Práve
szo tvoje szkuze i nē krokođilusove?

Miszlo sz ti, zše ednók na tó, ka bos ti dēlo, gōa
té grozno veliki dēn príde, steri szuēt v-práj vđári?

Kak sže ti té pokázšes, gōa anđelov trombótni glász
čeloga szvēta lūszta vktūpszprávi?

Kak bos sže ti obrátsa, gōa vszákogo csloveka
zsítek poznani bode?

Gōa te veliki Szodē pred tēbe szēde, ka bos ti té
pravo i koga bos na pomōcs zvao?

Tvoj sors te došzégne, Bōg ne bíje z-botom.

Idi sriti v-tvoja hrambo ino britko jórci!

„Zaprt.“

Drági moj szlovenszki brat, jeli, kaj szí do etoga mao
nē znao, ka znamenūje tō rēcs *zaprt*? Zdaj z-szramotov
mores ovaditi, kaj Krainci isztino májo, gda tak právio,
kaj mi Szlovenite nevěmo prav szlovenszki, ár szmo nē
poznali tō znamenito rēcs *zaprt*. Vidis, vidis, kak szí
ti zaoztáni bio, ár szí sže nē návěso rázum té velike
rēcsi *zaprt*. Toti, toti, tvoji očsáci szo jezero lét zsmeten
vogrszki járem noszili, i nē szo pripravni bili na tó, kaj
bi sže návěsili, ka znamenūje tá zmozšna rēcs *zaprt*.

Zdaj na ednók sže je zorja szloboscine počšila,
hvála bojdí kokótom, ki szo rano krainszki popěvali.
Zdaj je priso té blájzensi cajt, gda sže lejko vcsis szlo-
vęszki. Zdaj szí zše nē zaoztáni, zdaj szí sže zše
v-visziko kulturo gorizidno, zdaj szí sže zše návěso,
ka znamenūje tá plemenita rēcs *zaprt*. Tó je tá glávna,
prva, nájpřednyša i nájznamenitěša rēcs velike kulture.
Zaprt, zaprt!

Tó sže vcsis od dněva do dněva, tō sže vcsis vnoci
vudné. Gda szpát ides, čsūjes *zaprt*. Gda gorisztānes,
čsūjes *zaprt*. Čsi z-szvoje vesznie vōsztōpis, v-vūje ti
trompetajo: *ti bodes zaprt*. Čsi szí vūszta goriprēs,
do rēcsi neprides, ár med tēbe vđári tá zmozšna rēcs: *ti
bodes zaprt*. Čsi nekriviesnoszt vidis, i dūša sže ti zdi-
gáva i vō csēs povēdati, ka ti-na szrci lezši: ne trūdi
sže, vsze cslovece dugoványe sže oprávi z-tov recsjov:
ti bodes zaprt.

Zaprt tū, *zaprt* tam, *zaprt* vszeposzēdik. Oh odiesna
szloboscina, oh áldūven cajt, oh blájzensi ti, kaj sže
ti tō daló zadobiti!

Nas sztári szlovenszki jezik.

* Krainci nesztanoma potrdjavajo, kaj je nas ino nyigov
jezik eden jezik. Trno zaletēni cslovek je on, ki nyim
isztino dá. Tó niscse netaji, kaj nas jezik glihnoszt má-
z-krainszkim jezikom. Ali kaj je nas jezik popolno ráz-
ločen i poszeben jezik, tō zdaj vszákí nas Szlovenec
z-britkōšov more na pamet vzéli, gda govōrēnye toga
krainszka lūszta poszūšla ali gda edno krainszko
pizsmo prestēti varděva. Eden Talján francusko rēcs
ino pizsmo lezše razmi, kak eden nas Szloven Krain-
szko rēcs ino pizsmo. Tō pa zná vszákí cslovek na
szvēti, kaj je francuski jezik eden popolno poszeben
jezik, čsi gli téva dvá jezika rodbino drzšita.

Krainci trno jálni csējo bidti, gda potrdjavajo, kaj
je nas ino nyigov jezik eden jezik, ár bi z-tēmi zrokami
tō tūdi mogli potrdjavati, kaj je nyigov jezik ino szrbszki
jezik eden jezik. Ali od toga mucsijo. Mucsijo eti pri-
nasz. Domá pá v-ljubljani vszigdár tō potrdjavajo, kaj
je nyigov jezik szploj rázločen jezik, i kaj oni nigdár
nedo Szrbi. Prisztano právim, kaj v-tom isztino májo.

Ali mi ne poszūšsajmo na nyi, ár oni zdaj v-szvojjo
gizdoszti szami nevějo, ka guscijo. Oni szo zdaj tak,
kak gōsz, gda zláti prsztanek nájde i nevě, ka bi
zsynim csinila. Nam nē trbē lázse potrdjavati. Nam je
szlobodno k-izštini sže drzšati. Tá je pa eta: nas jezik
je rávno tak eden poszeben jezik, kak je szrbszki, bul-
garszki, csehszki, tōtcki, polszki ali ruszski jezik.
Vsše té jezikje szo szlávszki jezikje, i záto z-szakšega
nika raznimo, rávno tak kak němec, nika razmi z
hollanduskoga, z-dánszka, z-svędszka i z-norvēg-
szka jezika ali pá kak talján nika razmi z-francuska,
z-spanjolszka ino z-portugalszka jezika.

Nasa najbližsša rodbina ne prebiva na Krainszkom nego v-Medzimurji. Té jezík mi popolno razinimo ino medzimurci razmijo nász.

Nas jezík tó jáko veliko vrédnoszt má, kaj je szvojó sztáro vretinszko formo obdrzso i kak eden nájsztaréši jezík doszta táksi sztári récs má, stere szo zse z-szak-sega drógoga szlávskzoga jezika vövesznole i doszta táksi dób ino vugnanyov má, stere sze v-níksem drúgom jezíki nenájdejo.

Áli kakkoli bi bíló, mi té jezík tá nenyámo. Té jezík je nam Bóg dao, gda je nasa vüsztá sztvóro, i li Bógi je mógóce ga vkrajvzéli. Nasí ocsáci szo nam té jezík prékdáli i mi ga prékdámo nasim otrokom.

Kraincom bi sze toti trno dopadnoló, csi bi szvojó raztrgani národ z nasem lüsztvom povéksati mógli. Áli mi nyim eresémo: mi szmo në za tó sztvorjeni, kaj bi krainszke céline ino préloge gnojili.

Glijanye gránicov.

Kak vidimo, Vogrszki orszacsíki gyűlés esce ete mészec v-právdo déje dokoncsanye méra. Gda sze tó zgodi, té pridejo antantszke komisszije za glijanye gránicov. Áli nyigovo délo sze nede móglo prvle zácsniti,

kak januáriusa ali februáriusa prisesztzoga léta. Tó délo de dugo trpélo, ár szaksa komisszija velíki presztor má pred szebov. Szaksemi Szlovénci té dober tanács dámo, naj mirovno i z-trdíim szrcem csáka té cajt i naj sze ne dá zapelati i na nyé vzéti od táksi, ki prázno glavó i prázno szrcé májo. Sors náséga národa od nász viszi, z-csednósztyov, z-mocsnov volnosztjov moremo hoditi po nasi pstáj.

Etak sze zgódilo na Koroskom (v-Karintiji).

Ka szo mujažas, ka szo majlas
Ka szo pribázkavas

Ausztria je moja zsená
Csedná csizsta verna.

ZSENSZKA SZKÁCSE ...

Zsenszka szkácse, zsenszka szkácse
Po zelénój trati,
Hm hm hm, jajaja,
Po zelénój trati.

Rad bi méla, z-szrcá z-téla
Vrloga Prékmurca,
Hm hm hm, jajaja,
Méla bi ga z-szrcá.

„Ti más dobre, ti más rodne
Trávnice, nyivice,
Hm hm hm, jajaja,
Más lépe gorice.“

„Pridi k meni, k-lépoj zseni
Jasz bom ti kúhala,
Hm hm hm, jajaja,
Bom ti posztílala.“

„Ti más lépe, ti más dobre
Kravice, konyice,
Hm hm hm, jajaja,
Más tücsne szvinyice.“

„Boj moj mozsek vrli szoszed,
Jasz bom na té prála,
Hm hm hm, jajaja,
V-tvojój hízi szpála.“

„Ka sze tepés, ka sze krepis,
Ka sze prítiszkavas,
Hm hm hm, jajaja,
Ka me prilízavas.“

I etakbode prinasz.

„Ti szí szvojga, mozsá právga
V-Ausztriji povrgla
Hm hm hm, jajaja,
Caszara Habsburga.“

„Ti szí szvojó, mílo déco
V-Primórii tányála
Hm hm hm, jajaja,
Táljáni prékdála.“

„Brat tvoj právi, Korosk máli
Kraj sze szrcsno vtrgno
Hm hm hm, jajaja,
Vrit te sztrasno brszno.“

„Zdaj sze klácsis, zdaj sze vlácsis
Z dívjim grdíim Szrbom
Hm hm hm, jajaja,
V-plészí bésznom, szmrtnom.“

„Ne mujszkaj sze, ne majláj sze
Ruzsna lagva zsená,
Hm hm hm, jajaja,
Povszéd povrzsená.“

„Mam jasz dávnó, edno právo
Vrlo dobro zseno
Hm hm hm, jajaja,
Lépo, csizsto, verno.“

Od vogrszkoga „hujszkanya“.

Krainci szo tak stimali, kaj ji nase lüsztvó z-oprétimi nárocsami csáka i kaj oni li eszi májó prítüi, i nase lüsztvó sze pred nyimi na koleno vrzse. Nevém, kak szo sze oni na teliko zapelati dati mógli, ali tó je gvüšno, kaj szo oni zopsztom csakali podvrzsánye Szlovénov. Téda szo sze pa razszrdili i zacsnilí szo nász tezsiti, pritiszkávati i p mocsjov v-nyigov národ obrácsati.

Ali prestimánye Kraincov je li nê sló, nase lüsztvó je trdo ino verno osztalo. Med tém szo szi Krainci níkaj zmíszlilí, obrnéjó szvojo jopo, zacsnejo sze mujszkati, majzlati i nase lüsztvó prilízávati.

Ali ka szo z-pritiszkáványem nê zadobili, tó szo z-mujszkányem, z-majzlányem ino z-prilízáványem túdi nê doprineszli. Nase lüsztvó je li verno osztánolo szvojeimi szlovensztví.

Zdaj pa Krainci od vogrszkoga hujszkanya gucsijo. Oh vi krátkogledócsi Krainci! Jasz dobro poznam vsze tó, ka sze v-tom dugoványi zgódilo, vörte meni, gda vam ovádím, kaj je Vogrszki ország do etoga mao niti ednoga fillera nê vódáo za hujszkanye na szlovenszkoj zemli.

Vi, steri vogrszko hujszkanye szpomináte, vzémté vaso pamet vkúp, poglednite okoli szébe i premíszlíte szi, ka sze tam godi.

Na Koroskom (v-Karintiji) vasi rojácke prebivajo, lüsztvó, stero je jezerópétsztó lét zvami vkúpszivélo, vas Krainszki jezik gucsi, vaso píszmo píse, vase vadlúványe vaditúje. Tó krajino je vasa vójzka obszela, vasi cseszníckje szo tam bíli, vasa oblászt je tam ládala, vasi agitátorje vasi hujszkarje szo tam hodili. I tó lüsztvó je dónok proti vam ino proti Jugoszlavíi votum daló (glaszovilo), ino nazáj sze szpoznalo k-Ausztrii.

Ali poglednite domó v-vaso lübléno Ljubljano. Tam sze vase lüsztvó proti Belgrádi krepí. Tam vnogo lüsztvó jeszte, stero tak právi: „Blájzseni Koroski, oni szo zse domó prísli“.

Ali poglednite na Horvacsko, na Csarno Góro, v-Dalmácia ino v Bácsko, poglednite eszce v-Belgrád túdi, vi dobro véte, ka sze tam vsze godi.

Dájte mi z-csisztím szrdcom odgóvor: jeli je vsze tó nê prevecs zmozšno hujszkanye za Vogrszkoga országa sztrán i proti vasoj oblászti.

I poglednite na nasó szlovenszko krajino. Tá szirmacska krajina je zapréta od céloga szvéta. Zseléznico szmo méli, zdaj je némamo. Poti szmo méli, vi szte je zagradili. Dobro trzsztvó szmo méli, zdaj níkaj némamo, vi szte preszéklí vszákó zsilo, stera je nam vrédnoszt prineszla. Szlovenszke cseszníckje szmo méli, zdaj ji némamo. Dobre solé szmo méli, zdaj ji némamo. V-szlóboscsiní szmo szivéli, zdaj szmo pa tak zvézani, eszce lagóvése, da bi v-vózi bíli.

Ovadite mi z-csisztím szrdcom, jeli je vsze tó nê eprvecs zmozšno hujszkanye proti vasoj oblászti?

I eszce edno récs! Csi sze od vogrszkoga hujszkanye bojíte, Múró túdi morete zakopatí, ár tá voda, gda nász razlócsi od vász, zmozšno hujszka proti vam. I z-vogrszke zemlé prékprídócsi zrák túdi zmozšno hujszka za Vogrszki sztrán, z-tém túdi morete níkaj vcsiníti.

Zakaj szmo sze vogrszki vcsíli?

Zdaj, gda szo nász Krainci zmésali, jeszto táksi, ki právíjo: zakaj szmo sze mi vogrszki vcsíli, to bi nam nê trbélo! Sto etak gucsi, je nemák i ne vídi dale od násza.

Máli národ szmo. Vszenavkúp nász komaj jeszte 80,000 dús. Z-nasim jezikom bi szi nê mógli visiso kulturo ino znanoszt szpraviti; csi bi li szlovenszki znali, v-neznanoszti bi mógli osztati. Zakaj sze nas národ tak rad vogrszki vcsio? Zató, ár je nase lüsztvó jáko gibno i zsejá kulturo.

Gda szmo sze mi vogrszki (ino némski túdi) vcsíli, téda szmo nê vcsiníli nacísi, kak drúgi máli národje csiníjo. V-Némskom országi prebivájócsi Vendov dvakrát teliko jeszte, kak nász, ali zató tam szaksí grívi cslovek zvón szvojeja maternoga jezika némski túdi gucsi.

Kaj znánye túhénzskoga jezika neznamenúje povrszenyé maternoga jezika, tó nam na Svájcerszkom prebivájócsi rétoromanje szvedocsijo, ki zse bílúzi jezero lét taljanszki i némski gucsijo ali zató szo szvojeja maternoga jezika nê pozábíli, nego szo ga pobógalsi ino vózhoblíli. Rétoromanje szo déndenésnyi — bár ji nega vecse, kak 50,000 — eden rázlócsen i poszeben národ, kaksega nega vecs na szvéti.

Rávno tak csiníjo i Velszi v-Angluskom országi. Oni bílúzi eden njíllion dús májó, lépo i vózhobleno litteraturo túdi májó i nyígov jezik je te nájsztarési v-Europí, dónok vszáki Velsz zvón szvojeja maternoga jezika, angluski túdi gucsi. Doszta nyígovoga lüsztvá je v-Angluskom országi na vizíko sztubo príslo. Na célom szvéti poznani velíki politikus Lloyd George je túdi z-velszkoga pokolénýa.

Nê, nê, moji drági szlovenszki domovíncsárje, ne vörte tome zmotjenome i zmésanome míslényi, stero je z-Kraincimi k-nam príslo. Mi szmo sze nê doszta vogrszki vcsíli. Mi szmo sze rávnocs nê na teliko vogrszki návcsíli, na kelíko szo sze drúgi máli národje z-onoga országa jezika návcsíli, v-sterom zsvéjo.

I ka szo csiníli Krainci? Oni zdáj z-velíkov gizdosztjov nam na ócsi mecsejó, kaj szmo sze mi povogríncsali, té szo pa zse pozábíli, kaj szo sze oni némski vcsíli? Ali oni tak míszlíjo, kaj tó poetomtoga nacísi bode. Z-csisztím szrdcom nyím zselém, naj sze nevcsijo vecs némski i naj vólúcsijo z-szvoje pameti vszákó némsko récs. Tó nam dobro bode.

Követa dêvanye v-Jugoszláviji.

Jugoszlávia de 28-toga Andrejscseka (novembra) követe odebérala. Vszepovszédik je záto velika rabucsia, herbericia ino láрма. Pét pártov jeszte. Szaksi po szvojoj póti obcsáva lúsztivo to nájkvésko blájjzensztvo. Eden z-Bógom, te drúgi brezi Bogá scsé ország ravnati, te trétji pávre zapeláva, te strti délavce, te pėti pá na várasko lúsztivo racsúna. Ali záto je dônok to nájkvéske pitanye, ka bode Jugoszlávia, eden ország, trjé országje ali pa, Bóg vé, kelko országov?

Nas národ szo z-Szlovéniov vküpvzéváli i pod krain-szki kolapos szo ga potisznoli, tak stimavsi, kaj je nase lúsztivo ino krainszko lúsztivo edno. Krainci zdaj nasemi lúsztvi z-velikimi recsámi porácsajo követe po szvojem gusztsi. Ali jasz tak miszlim, kaj tá láрма i té velike recsi nase lúsztivo malo genejo. Nase lúsztivo szo né pitali, ka scsé i kak scsé.

Záto jasz tak miszlim, kaj vszáki právi Szlovén trdi ino mrzli ósztáne, gda té velike recsi csúje, kakkoli do sze okoli nyega muzszkali, majzlali, i kakkoli do ga probali na nyé gyemati. Nikse lépe recsi i nikse zásztave ne résjio cslovecsansztvo z-té nevóle, v-stero szo szvét pritiszkávájócsi lúdjé vnémár vrgli. Szvét sze li té oszlobodi, gda pamet, rázum i plemenito mislénye pá prékvzeme szvoje králesztvo.

Ka sze zgódilo juliusa 28-toga?

Niscse nevé, kak sze tó zgódilo. Lúsztivo je doszta premislávalo, doszta brodilo. Ali zopsztom, né je moglo vónájditi. Vê pa szaksi cslovek dôbro zná, kaj mí „vojáke“, „uradnike“, „gerente“, „učitele“ i „učiteljice“ i vsze té krainszki nóvi szvét radi mámo, od lúbézni volo malo kaj sze ne raztrgamo, v-mléki je kópamo, z-zmócsajom je mázsemo. Tó je tak, ár krainszke novine tak písejo.

Ali dônok, kak sze tó moglo zgoditi? Szaksi cslovek bi rad znao. Záto szmo trúda né sparali i szkrbno szmo vözvédli i vözbrodili. Eti zdaj na znánye dámo cêlomi szvéti.

Eden táksi jugoszlávészki „voják“ je tam sztao na Vogrszkoj gránici pod ednim rásztom. Na ednók sze prednyim zêmia zacsne zdigávati i nika szpádne nyéme na glavó. Na tó sze tak presztrási, kaj sztrasno zacsne bézsati.

„Boter voják, boter voják, kama tak náglo?“ pita ga eden sztrázsamester. Ali on niti na nyegovo rêcs ne sztáne, nego li etak krcsi:

„Jaj, jaj, jaj! Nébe szpadáj, zemlé troszáj, meni pa na glávi vrazsáj! Bézsi i ti pájdás! Bézsi csi pamet más! Idejo Vógri!“

Presztrási sze i sztrázsamester, túdi sze bézsiti zacsne, i gdare etak vküp bezsita, pita nyiva kapitán: „kama bezsita, kama?“

„Pitaj vojáka!“ Ete pa li krcsi: „Jaj, jaj, jaj! Nébe szpadáj, zemlé troszáj, meni pa na glávi vrazsáj! Bézsi i ti kapitán! Bézsi, csi pamet más! Idejo Vógri!“

Presztrási sze i kapitán i tak vsze tri vküpbzészese pita finánc, zsandár, „učitel“, „učiteljica“, „uradnik“, naszlédnye „komiszar“, erkócsi: „Kama bezsita tak, kama?“

„Pitaj vojáka!“ je odgovor. Té pa li krcsi: „Jaj, jaj, jaj! Nébe szpadáj, zemlé troszáj, meni pa na glávi vrazsáj! Bézsi i ti komiszar! Bézsi csi pamet más! Idejo Vógri!“

Presztrási sze i komiszar, i vszi jugoszlávi vküp bezsijo, bezsijo po trnyi, glózsji, grabaj dale; ni ne vidijo, ni ne csújejo, dokecs prék Múre ne pridejo. Tú szí pocsinéjo.

Tó sze zgódilo 28-toga juliusa. I ka je tó zdigávanye zemlé bíló, i ka je vojáki na glavó szpadnilo? Tó szmo túdi vözbrodili. Pred vojákom je eden krt zemló zdigávo i eden zsalod je z-rásztá nyéme na glavó szpadno. Vógri szo sze niti né genoli.

Pogléd.

„Jugoslávija“ je zse vecsekrat otozšla nase dúhovnike ino skolnike, kaj szo oni „magyaronszki“. Zdaj, naszlédnye, 4-toga novembra záto, ár szo autonómio proszili nasoj krajíni. Tak vidim, ka je tá, v-gucsi bodócsa autonómia trno nekrivicsna. Né szo drúgo proszili, szamo tó, naj lúsztivo pravico dobi szvoje dúhovnike ino skolnike odebérati, kak je tó pod vogrezskom ládanyom bíló. Té je pa v-Jugoszláviji kaj proszili od drzsáve bin? I prosziti tó, ka je pod vogrszkim ládanyom bíló je zse „magyaronszko“ obcsúténye?

„Jugoslávija“ vecsekrat hváli nase vrle pávre, kaj szo oni verni podlozsánci Jugoslávie. Miszlim záto, ár nase lúsztivo zná postenyé i dojvzème kolapos, gda ednoga táksega nóvoga goszpódára vidi. Nêmo sze bojúvao z písárom „Jugoslávije“, on naj píse ino vörje, ka sze me vidi. Jasz doszta bole poznam nase lúsztivo, kaj bi né znao, kak miszli ino obcsúti, li teliko scsém povédati, Krainci do sze dosztaokrát mogli obracsati okoli nasega pávra, csi scséjo vözvédati, kak nyava pamet hodi.

„Prekmurskoga Glasnika“ túdi bolí nasa autonómia. Táksi gucs na gnojí rászté, tak píse. Csi stoj tak právi, kaj mi ne núcamo né Stajerca né Krainca, ár mí szébé szamí lehko ravnamo, on cslovek pávre scsé zapelávati. Csi stoj tak právi, kaj sze táksi „uradnik“ ali skolnik tak prvé navcsiti more znami gucsati, on cslovek sze bori proti szvojemí píszménomi jeziki. Tak právi nadale, kaj je nas národ dête, stero je zdaj na szvét prislo. Szaksi Szlovén naj szí dobro v-pamet zdúba té recsi. Krainci szo z-tém prisli knam, kaj nász oni od vogr-

szkoga járma oszlobodíjo, i dén od dnéva sze hválíjo, kaj szo oni nam szloboscsino prineszli, zdaj pa, gda mulicsko szlobodno scsémo miszliti, nase mislénye na gnojí raszté i oni nász za déco prestímagó. Deszéktrát telíko goszpode szo knam prineszli, kelíko je pod vogr-szkím ládányom eti bíló. Nász zdaj 500—600 lúsztvá ravna. Vsze „uradníke“, „úteíle“ i „úteílíjce“ z-Prímorje i z Karínthíe szo na nas sínýek poszlali. Szlovenszka netúzsna déca, csi té *sáskajárás* obsztojíte, vekívecsén bode vas zsítek.

Tó je túdi merkanya vrédno, ka je tú od píszménoga jezika píszano. Na drúgom mészti „Prekmurski Glasnik“ vecskrát píse, kaj szo nasi rítarje nígdár prílike né méli píszmészki szlovenszki jezík sze navcsítí. Kráínszke novíne túdi vszígdar od píszmészszkoga jezika písejo. Ka je tó? Vszáki postení národ eden jezík má. Nígdár szmo né od toga csúli, kaj bi Vogrí, Némci, Francúzje, Tal-jánje dvá jezika méli: ednoga za píszmo i ednoga drú-goga za govorénýe. Tó sze tak zgódílo, kaj szo szí Kráínci nyúv píszmészki jezík né dávnó z mestríjov naprávili, tak, kaj nyúvo lúsztvó túdi ne razmí popólno té jezík íno more sze ga vszíti. Ali, ka de tó nevólno lúsztvó csinílo poetomtoga, gda zse dva píszmészszkoga jezika jeszteta: te prvési Prékmszki jezík, i te nóvi szrbszki píszmészki jezík.

Tó je csúde vrédno, kelko jezíkóv jeszte zdaj v-Jugo-slávíj. Lúsztvó tak prebéra jezíke, kak grúske. „Jugo-slávíja“ 4-toga novembra glászi, kaj v Prékurmíj nóve novíne jeszto „Prekmurski Glasnik“, stere szo v „*prék-murszkom*“ jezíki napíszane. Ahá! Té pa dónók jeszte prékmurszki jezík! I tój more píszmészki jezík bídti, gda szo novíne na tom jezíki napíszane! Ali z-tém jezí-ko m náksa fallíngá jeszte, csílovek sze né mre vózpóznati, kaksí je. Ednók szpój právo kráínszko formó kázse, drúgócs pá Kleklov obráz vzéme na szébe, vcsászi sze tak vídi, da bi részén nas právi sztári szlovenszki jezík sto bídti, vcsászi pá prékvárdí v-szrbszki jezík.

Szlovenje rádújíte sze! Nete dúgo Prékurmíj. Prék-murje mryé. Navóno déte! Komaj je pétfértálov léta zadóbílo i zse more mryéti. Ali záto ne rádújíte sze pre-vecs. Po etomtoga nete Prékurmíj, nego bode te Pomurci, tak vász scsé okrszítí Dr. Irgolíč, i vkúp vász scsé zvézati z lúsztvom z-ovoga krája Múre. Slávíe je célo me szvéti vó dao oznanoti, ka je Prékurmíj vszígdar bíló, zdaj pa Dr. Irgolíč szveklése kak szunce vópokázse, kaj Prékurmíj né mre bídti, lí kak Pomurje de moglo pre-bívatí. Goszpódje! Ne vnózsa sze vam tá spíla? Ali pa tak stímáte ka zse v Clémenceau-je i Napoleónje, steri sze z-lúsztvom, z-národami i z drszéлами leítko spílate?

Mószte sze rédí prék Múre! Ne csújíte: *mószte sze rédí prék Múre!* Tó trompetájo od ednoga léta mao vsze Kráínszke novíne. Szaksí keden ednók prineszjó té glász. Nevém zakaj trbé telíkrát té glász razsúr-jávati. Ahá! zse znam! Záto, ár je nas národ déte. Déte morejo z níkím lódtí.

I te drúgi glász, steri túdi vszáki keden vópride. Zselénica de sze rélla od Dolnje Lendave do Murszke Szobote, od Murszke Szobote do Radgonye, od Murszke Szobote do Zsenávec, od Murszke Szobote do Maribora. Csújíte, tó velíka zselénica vóde, dvá sínpará de méla, szaksí dén de sze deszét, né dvajszeti „brzovlakov“ vozílo na nyé. Csújíte dvajszeti „brzovlakov!“ Tó bode tá náj-prednyésa zselénica céloga szvéta. Tá zselénica vkúp-zvézse Réko (tó Fiume scsé bídti) z Vratiszlavom (tó Pozsony scsé bídti) i z Danzígom. Tente, tente, moje déte, szpíj mí lepó. Ednók je bíó, gde je né bíó, eden králeszki szín, té je méjo gyezero zláti grádov, v-szak-sem grádi je bíló gyezero zláti hízs, v szaksoj hízsi je sztaló gyezero bécsék pún zláta...

Ali té Karínthiánci, kaj szo té níkak né stéli posz-lúhszti té lépe fríke! Níka szo né stéli znati od velíki zseléníc, od velíki fabríkov, od velíke szloboscsíne, od velíke kultúre, od velíke demokrácie. Kraj szo sze vtrgnoli, z szvójoj volnosztjov szo sze krajvtrgnoli i nazáj szo sli k-Ausztríi. Kak sze tó mogló zgódíti? Jasz vam povém! Karínthiánci poznájo szvoje kráínszke brátové.

Oh tó je zsaloszten dén bíó v-Ljubljani. Velíka tragédia, szo píszale vsze novíne. Nájkéksa tragédia ednoga národa. Isztíno májo, gda brat brata zatají, tó je velíka tragédia. Ali tá tragédia sze zse v-bojni zacsnóla, gda szo kráínszki polítikusje tó póť zacsníli vóklácsíti, po sterój zdaj Szloveníja hódí. Kráínszki polítikusje szo prvé Habsburgszko cászarszko famílio vszígdar prílizávati. Té pa na ednók..., ali ne gúcsmo níka. Ka zdaj májo? Prvéle je nyúv národ céli bíó, zdaj je pa na trí tálé vtrgnyeni. Záto glédájo zdaj tak szkrbno, z táksími lí-beznívímí ocsmáni na nász. Szvoje velíke rané z-namí scséjo vrácsíti. Mí szmo fíllastrom za nyúve rané.

Pravica máli národov.

Tanács velíki poszláncok (nagykövetek tanácsa) je vogrzszkím kormányi ete telegramm poszlo: Tanács velíki poszláncov je Jugoszlávíj, Csehszkomé országi íno Rumáníj edno píszmo poszlo, v sterom je opomína, naj pravice máli národov íno máli vadlúványov v postenyé drzsíjo. Antanta kormányi szo sze na tó doíjvézáli, kaj oni z vorcána té pravice nígdár níka nedópísztíjo. Antanta kormányi sze túdi brigájo z vózgljányom gránícov po tísztom vorcání, steroga szo vogrzszkome kormányi obecsali, ali na tó lí té príde réd, gda de dokoncsánye méra v právdenszke kníge djáno.

Odgovoren réditel: MIKOLA SÁNDOR.

Rédítelsztvo íno vódványo:

Budapest, VI., Nagy János-u. 7.

Céna napréplácsanya za Vogrzszi ország 40 koron na léto.

Napréplácsanya túdi gorívéme

Wellisch Bela knígovezár v-Szentgotthárdi.

HORNÝANSZKY VIKTORA STAMPARJA, BUDAPEST.

Céna napréplácsanya za Ameríko 1 dollár na léto.